

«ésser junta la nau en Nàpols», a. 1391, «ésser junta la nau a Barut», 1395; però no solament es tracta de viatges marítims, sinó de qualsevol mena: *ésser junt* parlant d'una cavalcada de cavallers catalans per terres d'Almeria l'any 1309 (Finke, *Acta Ar.* II, 216); «com lo rey fo *junt* al hospital, ell tocà a la porta règeament», *Filla de Contasti* (NCL. XLVIII, 77); «en aquell punt / que yo fuy *junt* / en la ciutat, / haguí comptat / quants anys havia, / trobí complia / los trenta-y-dos», JRoig (*Spill*, v. 1956); «mes havem fetes jornades de correu que de tramesos, fins som stats aci *juns*, que jur-vos les bèsties havien bé mester de repòs», en una carta que trameten des de Perpinyà els enviats del Consell de Cent barceloní l'any 1462 (RLR XLV, 89).

El verb *junyir* és un dels verbs llatins en -ĒRE que passaren a la conjugació en -IRE (cf. oc. *jónber*, fr. *joindre*, it. *giungere*, en canvi cast. *uncir*, port. *jungir*); tanmateix la forma de conjugació en -er es conservà encara com a minoritària en català medieval *júnyer*, i no sols en textos de l'època arcaica o aprovençalada («*júnyer*, accent greu» al costat de *junyiria* i també *junyir*), Aversó (1487.2, 195.81, 492.10), car avui encara se sent algun cop en l'ús rústic de l'Alt Empordà i Ross, sinó amb caràcter literari, fins en el S. xv: «estant los cavallers en aquestes festes, lo Emperador hi anà --- e Tirant no-y pogué anar, per la promesa que feta havia de no *júnyer* si rey o fill d'aquell no-y era» (Ag. II, 41); «lo dit dia tingueren taula de *júnyer* en la plaça del Born», «se tenc renc de *júnyer* en la plaça del Born», aa. 1455, 1458 (*Ardits* II, 218, 295). Una forma com la catalana, *juñir*, i diferent de la castellana *uncir*, s'ha conservat fins avui a l'Alt Aragó (DCEC IV, 648b29-33); i en mossàrab *yuñir* (ib., lín. 25).

A la Garrotxa existeix una curiosa variant *jumir* (deguda a la contaminació fonètica de *conjuminar*, mot de sentit tan anàleg): «aquell dubte que tantes vegades m'havia *jumit* al jou de l'home fatal que ara 'm perdia», «no sols l'atrotinava de paraula, sinó que fins li posava les mans a sobre, doblegant-lo a clatellades, que l'altre rebia *jumint* les espatlles y gemegant com el ca, ab les barroeres carícies del seu amo», Marian Vayreda (*Puny*, XIV, XI, pp. 228, 181; i, 178, 144).

Altrament *junyir* avui dia, en l'ús oral (fora de tals comarques excèntriques), ja solament se sent parlant dels animals de càrrega o llauror, i també val. «atar las mulas o bueyes al yugo para el tiro», CRos (*Vocab.*, p. 296); si bé la llengua literària ha mantingut, en un estil poètic o de to elevat, l'opció d'emprar-lo així mateix en l'acc. general: «la Seu d'Urgell, com pàgina de glòria, / llubeix enmig d'un pla sedós y vert: / per fer-li de vinyetes argentines / lo Valira y lo Segre se *junyeixen*, / y de verdor corones li texexen / ab lo cel y la terra de concert», *Canigó* IV, v. 92.

DERIV.: D'aquest ús deriva el del substantiu *junyent* 'confluència de dos corrents' de rius: l'afrontació dels herbatges senyorials de Saurí consta al *Spill* de Castellbò (a. 1518) que passà «al *junyent* dels tor-

rents» (° 120v), i una frase semblant trobo en el capbreu de 1645 de la Vall d'Assua (llegit a Rialb, 1959). Altrament això ha quedat estereotipat abundantment a la toponímia, sobretot la dels Pirineus, vegeu-ne testimonis de Camprodon etc. a *EntreDL* II, 112, cf. *Junyell*, ib., p. 113; un *Junyent* de l'Urgellet ja consta a l'Acte de la Seu d'Urg. de 839, i és sabuda la gran difusió com a cognom. *Junyida*, *junyidor*, *junyidura*, *Junyiment*.

Junt, funcionava com a participi passat de *junyir* a tota l'Edat Mitjana (supra); amb concreció com a adjectiu, *mans juntes*, S. xv, Fc. Alegre i *Eiximplis*; «*junta* per cosa aplegada», «*junta* per la junta», Aversó (477.1, 3); *junts* 'en companyia' fi S. xv (*Passi en Cobles* i en un inv. de 1546); «devalle, aygües *juntes* allà hon se ajusten les aygües que molen los molins», 1518 (*Spill* de Castellbò, parlant dels rius sota Adraén, f° 103r), doc. ross. de 1597 (RLR LVII, 476, context s. v. *coronell*); «*junts* los dos exèrcits foren en nombre de 117 milia moros», JoMartorell (Ag. I, 330).

La locució prep. *junt ab*, en un doc. presentat pels remences vigatans l'any 1385: «com lo senyor Rey e lo senyor Duc --- haguessen venudes --- les parròchias de Sta. Eugènia de Berga y de Sta. Maria de Vilalbons --- *junt ab* --- lo castell de Lliçà jussà ---» (F. Solà, *Monogr. hist. de Puig-l'agulla*, Vic 1916, p. 24); *juntament* Lacav.; en canvi és molt suspecte de calc del castellà la loc. prepositiva *junt a* 'vora, al costat de' («PARTS DELS PEIXOS: --- les ales *junt* al cap ---», OPou, *ThPu.*, 67, i doc. de 1629).

El mot *junt* és avui d'ús general a tot el territori, també mallorquí: dicc. Figuera, *D'Amen.*: és infundat el prejudici que li han demostrat alguns, que només volen dir *reunits* o *plegats*, per més que, naturalment, aquest és molt popular i bo en aquest sentit.

Junta subst. Molt antic en el sentit de 'combat singular' i 'justa, torneig', que ja he exemplificat en Jaume I; «*junta*, per aquell qui juny», Aversó (477.2); freqüent en tot el S. xv: «no-s deven permetre *juntes* ni torneigs en temps de quaresma», StVicentF (*Quar.*, 30.105, 318.13); doc. val de 1460 (citad *junt* amb *córrer bous*, Gual C., *Congr. Hi. Cor. Ar.* iv, 488); «en l'hivernada / per la gelada, / lo campejar / e assetjar / prenia fi, / e lo Dalí / ab los senyors / --- / feya sovent / fer belles *juntes*, / e córrer puntes, / e tornejat, / durant temps clar», JRoig (*Spill*, 1473).

Una de les arrels d'aquest sign. està en *tenir la llança junta* 'tenir-la en rest o fermada al cavall, en posició ofensiva, quan es pren embranzida contra l'adversari': «un cava<L>ler --- vènc grans có<s>sas, tant con lo caval lo poc portar, e tenc la llança *junta*, e vènc pu<n>yent contra él», Reixac (*Questa*, 22.14, traduint «tint lo glaive aloignié et vint poignant»).

De *junta* en un sentit de 'suplement de sou afegit a un servidor' ja he donat un testimoni supra i n'hi ha un altre en el *Consolat*: «lo senyor de la nau o leny és tengut de carregar; sens *junta* que ls dits mercaders no-l són tenguts de fer, al dit nòlit», *Consolat* (§ 237, p. 318).

De l'accepció 'confluir' ve l'ús de *junta* 'aiguabar-